

Nāše veselje

Priloga „Slov. gospodarja“ za deco.

Štev. 7.

Letnik III.

Ženjica.

1.

Dozorela je pšenica,
trudno kima klas težak;
urno sukaj srp, ženjica,
snope povezuje, možak!

2.

Prepelica prepelika,
vabi družbico mlado;
delj in delj se z njo umika,
kam se slednjič skrila bo?

3.

Poludne je zazvonilo,
zdaj sklenimo vsi roke!
Dekla nese nam kosilo,
použijmo ga sedé!

4.

Potlej njega zahvalimo,
ki je tak dobrotnik nam!
Za poletje nam in zimo
z vrhom polni žitni hram.

J. Stritar.

Hlapci in dekle Smrti.

Pravijo, da je nekoč Smrt sklicala vse svoje služabnike in služabnice, da bi ji poročali, kako ji služijo na svetu. In zbralo se je pri njej veliko število različnih bolezni, ki so se začele hvaliti in bahati, koliko ljudi pomori vsaka.

Prva se oglasi Mrzlica ali Tresljika; bila je sedaj rdeča ko rak, sedaj zopet bledeča ko zid. »Poglejte«, je dejala, »v mrtvaške knjige! Te vam pričajo, koliko ljudi jaz pobrem vsako leto. Tu pridem polagoma, tam se pridrevim kakor burja in srebam zdravo kri ter pomorim ljudi brez števila. Saj veste, da je dvainsedemdeset mrzlic. Kdo bi se z menoj poskusil?«

Za Mrzlico prišvedra Protin in se pohvali, rekoč: »Jaz le po malem lomim ljudem kosti, a ne izpustim ga, če sem se koga lotil. Mozeg mu izpijem in ga posušim. Kdo prešteje mrtvece, ki sem jih jaz spravil pod zemljo?«

Sedaj prisopihla Sušica in začne prav tiho pripovedovati: »Tudi jaz jih po malem pokapam; a kdor mi pride v pest, mi ne uide več. Po pravici pravi pregovor: Naduha spravi človeka od kruha!«

Nato prihrope Kuga, se nasmeje vsem sestram in pravi: »Kaj boste vi, reve! Jaz bliskoma vsako veselje skalim. Ako le slišijo o meni, že trepečejo in prav zato

mi ne morejo uteči. V kratkem leže kupi mrličev za menoj, da jih je težko pokapati.«

Tako so se bolezni bahale in hvalile svoje umetnosti, da jih je bilo groza poslušati.

Nazadnje se prikladi med nje tufka in reče: »Sestre, ali mene kaj poznate? Ko bi mene ne bilo, bi ve vse druge ne imele nič posla. Jaz sedem z ljudmi za mizo, ko so dobre volje, jih vabim in zapeljujem, da se preobjedo in preopijejo, da dobrega preveč zaužijejo, potem pa jih zgrabim in povedem, Smrt, tebi v roke. Druge bolezni le dodelajo, kar jaz začnem, in imajo potem ime namesto mene, jaz pa pri ljudeh ostanem nedolžna. Jaz vam priganjam, sestre moje, cele trume mladih ljudi s plesišča in od mize; jaz vam izročam pijance, žganjarje in požeruhe, ki preradi obirajo kopune, pa tudi snedeže, žerce, ki se krompirja preobjedajo. Ni ga stanu, ne starosti, kjer bi jaz ne imela dela. Ljudje mi sami pomagajo, da jih morim. Slovenci me prav radi imajo, a po imenu še me niti prav ne poznajo. Nekateri pravijo, da sem Golt ali Požrešnost, drugi me imenujejo Čeznemočnost, tretji Nezmernost. A vsak pravi, kadar zbolí, da nisem jaz kriva. Gospoda dolži vreme, kmetje pa hudobne ljudi, češ, da jim je narejeno, ako

ne morejo ozdraveti. Tako je ves svet more morišče. Smrt, jaz sem tvoja prava dekla!»

»Molči!« zavpije Smrt, »da ljudje ne

slišijo, kaj ti na tihem z njimi delaš. Vse bolezni morajo priznati, da si ti, Požrešnost, moja prva dekla.«

A. M. Slomšek.

Sanje.

Marko je bil vajenec v trgovini gospoda Boldeta. Gospodar je bil resen in odločen mož. Deček pri njem ni imel dosti veselih ur. Nekoč se mu je sanjalo, da hodi po veliki planoti z večjo vsoto denarja, katero je moral po gospodarjevem naročilu nesti v sosednje mesto. Po poti se mu je pridružil mož, ki je imel isto pot. Ko sta dospela do stare vrbe sredi samotne planote, ga je mož ubil in mu je vzel ves denar.

Ves poten se je deček prebudil. Ko je odprl oči, je zagledal pri postelji svojega gospodarja.

»Brž vstani!« mu je zaklical. »Tale denar tu boš nesel trgovcu Mileju v mestce na onem kraju poljane.«

je oditi. Prej pa je še prosil, naj bi obvestila njegovo mater, da jo pozdravlja, ker je ne bo več videl.

Šel je. Pot se je vila po planoti, žive duše ni bilo videti. Samo majhna hišica je samevala v tej samotni. Tam je prebival pastir s svojim hlapcem. Baš je stal pred vrati, ko je deček dospel. Deček je prosil:

»Dajte, da me spremlja Vaš hlapec. Prihranil sem si srebrnjak. Tega mu bom dal.«

Pastir je poklical hlapca. Ali kako se je fant prestrašil, ko je spoznal v njem morilca iz sanj.

»Ne, ne, že grem sam«, je zaklical.

»Aha, žal mu je za denar«, je rekel hlapec.

Deček se je spomnil svojih sanj in je onemel od groze. Ali gospodar mu ni dal premišljevati.

»Nič tako ne glej. Obleci se in pojdi. Do konca vasi bo šla moja hči s teboj, potem pa glej, da vzameš pot pod noge!«

Deček se je opravił in je šel z gospodarjevo hčerko do kraja vasi. Tam ju je srečala ciganka, pogledala je fantku na dlan in mu je rekla, naj se ne poda na pot sam, ker ga bo zadela nesreča.

Gospodarjeva hčerka pa je ženo osorno zavrnila, izročila je fantku denar in moral

»Ne, tu je srebrnjak«, je hitel deček, vrgel denar na tla in je zbežal.

Ko se je čez nekaj časa ozrl, je videl hlapca za seboj.

»Ne teči tako! Kaj pa nosiš? Glej, možnaja za denar, torej nosiš denar. Lahko se ti kaj pripeti. Spremljal te bom.«

Ni dečka več zapustil in pri samotni vrbi se je zgodil zločin.

Za pričo so bili le ptiči in ti so si pripovedovali, kako se je vse dogodilo, kaj je rekel morilec, kako je fant molil in — kako je nazadnje rabelj maščeval zločin.

Nevihita.

Mihec v kratkem času, kar je bil pastir, še ni doživel nobene nevihte.

Nekega dne je bilo posebno vroče ter soparno. Teličkom se nič kaj ne ljubi pasti; samo po malem mulijo travico, kakor da bi jo poskušali. Kar se pripode črni oblaki izza gora; postajajo vedno večji in večji, zakrijejo nebo in stemni se. Mihca obide strah in groza. Strašno grmenje se zasliši. »Bog se krega, kaj bo neki?« premišljuje Mihec. Kaj se je morda zameril Bogu, da se krega? Teleta je bil res pustil v sosedov oves, a to je bilo že davno, drugega se ne ve več spominjati. V oblaku začne vršeti. Še enkrat se zabliška in silno zagrmí, potem pa se usuje debela toča Mihcu na glavo. Mihec ima nov klobuk. Oj ti toča, ti! Zdaj ga bo pa vsega stolkla. Kaj stori Mihec? Klobuk v nedra, pa v tek, kar ga neso noge. Toča mu bobka na glavo kakor pesek; a kaj stori to, da bo le klobuk cel. Kakor strela iz jasnega neba buti Mihec, ves zasopel, v hišo.

Med tem je toča ponehala in se izpremenila v dež.

»Kje imaš pa klobuk, ali si ga zgubil?« ga vprašajo mati.

Mihec počasi izvleče klobuk popolnoma suh iz neder.

»Pojdi sem, pojdi, Mihec! Bom pogledal, če ti je toča naredila kako luknjo v glavo«, pravi hlapec in se posmehuje malemu Mihcu.

Mihca je bilo sram, v tla gleda, praska se za ušesi ter ci mane nos in oči.

»Nič naj te ne bo sram, Mihec, da se ti je klobuka zdelo škoda! Kaj se mu bo ste smejali, ki nič ne veste! Mihec je že mož. Že zdaj kaže, da ne bo vsega sproti snedel kakor čmrlj. Mihec bo že znal štediti. Le tako dalje, Mihec, pa se bova rada imela! Ker si se tako obnesel, ti bom kupil kaj lepega, kadar pojdem na sejem!« Tako so dejali Mihčev oče.

Ponoči pa se je Mihcu ves čas sanjalo, kaj mu bodo oče prinesli.

Regovori.

Kdor je zadovoljen, najmanj potrebuje.

Bogatec je tako zadovoljen s svojim bogastvom, kakor siromak z beraštvom.

Denar je nabrušen nož, lahko ga v prid in škodo obrneš.

Denar le ti imej in glej, da ne bo denar imel tebe!

Srečen si, ako ne želiš, česar ne moreš imeti.

Pridnost več velja nego kup zlata,

Kdor je len, sčasoma je tudi lesen.

Kdor se dela boji, slabo živi.

Za lenuha skorja suha.

Kdor neče izlepa, mora izgrda.

Kdor neče, pa mora.

Naloge.

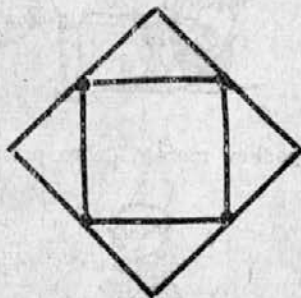
1. Nekdo ima dva vrča, prvi drži 3 litre, drugi pa 5 litrov. S tema dvema vrčema naj dobijo iz soda točno 4 litre vina. Drugih posod ni, tudi nobene literske mere ne. Kako je mogoče dobiti s pomočjo teh dveh vrčev 4 litre? Mogoče je samo s prelivanjem, o načinu pa pomislite sami!

2. Ugani ime slovenskega pisatelja! — Vsaka številka pomenja črko, nekatere črke se ponavljajo:

1 2 3 4 5

1 6 7 8 4 3

2. Ribnik bo imel tole obliko:

Kakor vidite, je za polovico večji in kljub temu lahko ostanejo drevesa na svojem mestu.

3. Je šlo! 80 minut je 1 ura 20 minut.

Rešitev nalog 6. številke.

1. Rešitev naloge je v tem, da se je Ivar rodil v tisti sobi in torej prvič ni prišel not, ampak je šel ven.

Smešnice.

Mati: »Tone, ne vleči psa za rep!«

Tone: »Zakaj ne?«

Mati: »Ker grize.«

Tone: »Na tem koncu ne.«

Učitelj Resnoba sedi v gledališču. Možu poleg njega je gledanja že dovolj. Zato reče vljudno učitelju:

»Oprostite, ali bi me hoteli pustiti ven?«

Učitelj pa odgovori:

»Zdaj ne, dragi moj! Če dovolim enemu, hočejo potem vsi.«

»Ti si dober fantek«, je pohvalil gospod malega Tinčka, ki je lepo pospravil svoje igračke. »Mati ti je gotovo kaj obljubila, če spraviš sobo tako v red.«

Tinček: »Ne, samo če tega ne storim.«

»Torej«, pravi učitelj v šoli, »če gremo mimo mrtvaškega spreveda, se odkrijemo. Zakaj neki?«

Učenec: »Ker je vsekakor mogoče, da leži kak učitelj v krsti.«

Sprevodnik: »Ali ne znate čitati? Tu je vendar napisano: Kaditi prepovedano! — Predpisom se je treba pokoriti.«

Potnik: »Dobro, ali poleg tega napisa je tabla z naročilom: Nosite samo svilen perilo!« Ilka! Ali imate Vi na sebi tako perilo?«

Skrivalnica.

Kje je deklica?

Pomni!

Ne kradi, in če najdeš kaj,
lastniku hitro daj nazaj!
Boljše je dinar pravičen
nego tisočak krivičen!

Podkovanje s težkočami.

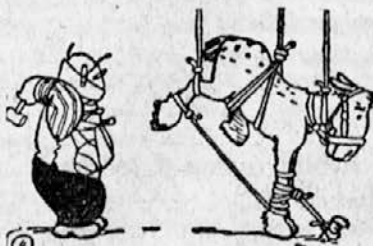
»To podkev moram dobro pribiti!«

»Joj, mrcina!«

»Čakaj, spaka, ti bom že pomagal!«

»Tako, zdaj pa me brcni, če moreš!«